

Neděle 8.5.2011 – Sbor Církve bratrské v Praze 3

Jonáš 4: *Soucitný Bůh a rozhněvaný prorok*

Minulou neděli jsme se nad Bibli setkali s Božím prorokem Jonášem. Bylo to ve chvíli, kdy přišel do města Ninive a začal tam kázat slovo o Božích soudech. Boží prorok na druhý pokus poslechl svého Boha a šel tam, kam ho poslal. Dnešní pokračování a závěr příběhu nám dovolují nahlédnout do Božího a Jonášova srdce. Je to pro naši víru poučné i povzbudivé. Můžeme tak lépe porozumět Jonášovi, ale především Pánu Bohu.

1. *Tajemství Božího soudu, tajemství Boží lásky*

Posledně jsme se dověděli, že upřímné pokání lidí v Ninive zapůsobilo na Boží srdce. Nejdříve Bůh viděl „zlo, které páchají“ a rozhodl se, že Ninive potrestá a zničí. Pak ovšem „viděl, že se odvracejí od své zlé cesty“, a změnil názor. Nad městem se slitoval a Ninive nezahubil. Je to zajímavý a důležitý moment. Pro Jonáše to bylo nepříjemné: prorok ohlašuje Boží soudy, ale nakonec k nim nedošlo. Znakem pravého proroka vždy bylo, že se jeho slovo naplnilo. Když ohlašované Boží soudy nepřicházejí, Jonáš si připadá jako lhář a podvodník. Z jeho pohledu je to ostuda a hanba. Kdo za to může, že se Jonášovo slovo nenaplnilo? Prorok? Ne, Pán Bůh. Bůh si to se svými soudy rozmyslel! To Jonáše rozzlobilo a on se na svého Boha hněvá. Proč Bůh mění své rozhodnutí? Proč se dá obměkčit? Proč nezůstává spravedlivý a svatý navzdory lítosti Ninivských? To jsou možná otázky, které Jonáše napadají a on se zlobí. Do určité míry ho chápeme. Ale zároveň si uvědomujeme, že důležitější než prorokova image jsou životy tisíců lidí. Jonáš nepochopil, že jeho kázání v Ninive je Božím nástrojem k záchraně. Boží základní postoj je stále stejný. Kdo žije vědomě v hříchu, zahyne. Kdo lituje před Bohem toho, jak špatně žil, a prosí o Boží odpuštění, bude zachráněn. To jsou duchovní principy, kterými Bůh vychovává nejdříve svůj vyvolený národ, ale pak také národy další. Když otevíráme Bibli, slyšíme jasné Boží slovo. „*Jakože jsem živ, je výrok Panovníka Hospodina, nechci, aby svévolník zemřel, ale aby se odvrátil od své cesty a byl živ.*“ (Ez 33,11) - Jonáš znal Boha a věděl, jaký je („*Věděl jsem, že jsi Bůh milostivý a plný slitování, že tě jímá lítost nad každým zlem*“ - 4,2). Tušil, že by se Bůh mohl smilovat. Proto do Ninive nejdříve nechtěl a utíkal do Tarsu. Pak nesnadný úkol nakonec přijal a kázal to, co bylo třeba. Čekal, že se Boží slovo naplní. Stalo se ovšem to, čeho se obával: *Bůh se smiloval*. Bůh se raduje, Jonáš zlobí.

2. *Boží prorok – bez Božího srdce*

Příběh o Jonášovi a Ninive nám zjevuje Boha, který má lítostivé srdce. Ukazuje se, že Bůh miluje nejen svůj lid, ale i všechny ostatní národy. Dokonce ty, kteří se k Izraeli chovají nepřátelsky! Proto má radost z pokání Ninive a smilovává se nad hříšným městem. Jonáš je naopak totálně zklamán a zlobí se! Je to zvláštní konfrontace, které jsme v našem příběhu svědky! Křehký tvor poučuje svého Stvořitele, služebník kritizuje svého Pána. Jonáš požaduje, aby Bůh splnil své hrozby navzdory pokání Ninive. Proč Jonášovi tolik vadí, že se Bůh smiluje? Proč ho to rozčiluje? Jasnou odpověď zde nenajdeme. Snad nejsme daleko do pravdy, když si řekneme, že Jonáš uvažuje jako ostatní Židé. Boží vyvolení chápe jako určitý druh nadřazenosti nad ostatními. Je to příklad náboženské výlučnosti, která chce jiná měřítka pro sebe a jiná pro druhé, milost pro sebe a soud pro ostatní. Tento způsob uvažování přežívá v církvi podnes. Srovnání Božího jednání s prorokovými postoji prozrazuje ještě jednu pozoruhodnou věc. Jonáš je sice Boží prorok, ale je to prorok bez Božího srdce! Dá se přinutit

k tomu, aby do Ninive nakonec šel. Ale už nedokáže držet krok s Boží láskou a Božím milosrdenstvím. To dokázal jen jediný Boží služebník – Pán Ježíš Kristus.

Jonáš chce raději zemřít, než aby viděl, jak Bůh zachraňuje hříšníky. Pán Ježíš raději zemře, než aby viděl, jak jdou lidé do záhuby. V Božím srdci je prostě dost místa pro všechny: jak pro hříšné Ninive, které volá k Bohu o slitování, tak pro Jonáše, který žárlí na hříšníky, když se Bůh nad nimi slituje! Je to velký div Boží lásky a milosti, že v Božím srdci je místo pro všechny: pro Izrael, pro Ninive i pro takovou „patologickou“ osobnost, jakou je Jonáš! A ten největší zázrak je v tom, že v Božím srdci je místo také pro mne.

3. Lekce ze soucitu a milosrdenství

Na závěr uděluje Pán Bůh prorokovi lekci ze soucitu/milosrdenství. Nejdřív dává Jonášovi stín díky rostlině, pak mu ten stín vezme. Ukazuje se, že prorok se umí taky radovat. Jonáš se raduje z maličkosti, která je pro něho příjemná. Nedokáže se ovšem radovat z toho, co přináší radost Pánu Bohu, neumí se radovat z velkých Božích věcí. Jonáš je schopen také lítosti, ale zase jinak. Je mu líto akorát uschlé rostliny, ale se záhubou tisíců lidí v Ninive problém nemá. Vidíme, že Jonášovým největším problémem není ani Pán Bůh, ani lidé, ani okolnosti. Největším Jonášovým problémem je on sám!!! Na začátku to byla prorokova neposlušnost. Bůh ho z ní „vyléčil“ těžkou zkouškou. V Ninive se ukazuje, že to není všechno. V nové situaci se Jonáš rozčiluje nad Boží dobrotou, místo, aby se z ní radoval. Pán Bůh se raduje z pokání Ninive, Jonáš NE. Každý evangelista by měl radost z toho, že se lidé obrací k Bohu, Jonáš NE. – Bůh se slituje nad hříšným městem, když činí pokání. Kdyby to záleželo na Jonášovi, dopadlo by to špatně. Měl by asi škodolibou radost ze záhuby hříšného Ninive. To není normální! Jonáš potřebuje korekci. Potřebuje uzdravit srdce!

Když jsme k sobě upřímní, musíme přiznat, že něco z Jonášových sklonů pozorujeme také při sobě. Také naše srdce potřebuje uzdravit. Potřebujeme Boží milost k tomu, abychom se naučili vnímat věci jako náš Bůh a prožívat je podobně jako náš Pán Ježíš Kristus. Pak naší bolestí bude to, co přináší bolest Pánu Bohu, a naší radostí to, z čeho se raduje Bůh. A co to je? To, co působí Bohu největší bolest, je zahynutí hříšníka. A největší radost má Bůh tehdy, když se hříšníci k Němu obrací. Tak nás o tom vyučuje Ježíš Kristus, který říká, že „*v nebi je větší radost nad jedním hříšníkem, který činí pokání, než nad 99, kteří pokání nepotřebují*“ (Lk 15). My to dobře víme, že „*Bůh chce, aby všichni lidé spaseni byli a k známosti pravdy přišli*“ (1Tm 2,4). Když se to pak děje, tak nás to překvapuje a někdy to nezvládáme jako Jonáš.

Pán Bůh si moc přeje, abychom prožívali bolest nad tím, když jdou lidé do záhuby, a abychom se radovali z návratu a upřímného pokání každého člověka. Za to Ježíš Kristus trpěl a umíral, abychom mohli být zachráněni my i mnozí další. Kvůli tomu Ježíš Kristus umíral, abychom uvažovali a žili jako zachráněné Boží děti. Ukazuje se, že to není vždy jednoduché a že to ještě neumíme. O některých věcech máme zkreslené představy a falešná očekávání. Z toho se pak rodí zklamání a vznikají zbytečné krize. Jonášův příběh máme v Bibli proto, aby nám pomohl se posunout ve víře, v lásce i ve službě dál. Potřebujeme se přiblížit k Bohu, abychom měli srdce plné lásky a milosrdenství jako Ježíš.

(7.5.2011 - BK)